

HIRVATİSTAN PAZAR BİLGİLERİ

**T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
DIŞ TEMSİLCİLİKLER VE ULUSLARARASI ETKİNLİKLER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

İçindekiler Tablosu

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	1
Tarifeler ve Diğer Vergiler	1
Tarife Dışı Engeller	1
Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar	1
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	4
3 . ÖNEMLİ SEKTÖRLER	5
Sanayi.....	5
Gemi İnşa Sanayii.....	5
İlaç Sanayii	5
Petrokimya.....	6
Enerji.....	6
Turizm	6
Ulaştırma	7
Deniz Ulaştırması	7
Hava Ulaştırması	7
Haberleşme.....	8
Bankacılık	8
4. Dış Ticaret Politikası	9
5. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	10
6. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	11
Pasaport ve Vize uygulaması	11
Çalışma Saatleri.....	11
Resmi Tatil Günleri.....	12

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Tarifeler ve Diğer Vergiler

İthalat aşamasında gümrük vergisi ek vergisi (bazı ürünlerin ithalatında alınan ÖTV benzeri özel bir vergi) ve katma değer vergisi tahsil edilmektedir.

Tarım ürünlerinde ise ad valorem ve spesifik gümrük vergilerinden oluşan birleştirilmiş gümrük vergileri bir çok tarım ve gıda ürünlerine uygulanmaktadır

Gümrük vergisine ilave olarak bazı ürünlerin (petrol ürünleri tütün mamulleri bira alkolsüz içkiler alkol kahve motorlu taşıtlar mücevher) ithalatında Özel Tüketim Vergisi benzeri bir vergi de (excise duty) tahsil edilmektedir.

Ülkedeki Katma Değer Vergisi oranları belirli ürün gruplarında %0 turizmde %10 ve genel olarak % 25'tir

Vergi Türü	Oranı
Kurumlar Vergisi	% 20
İndirime Tabi Kurumlar Vergisi (Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları kapsamında indirilebilmektedir)	% 15
Gelir Vergisi	% 15- 45
Munzam Vergi	% 0-18
Katma Değer Vergisi (Belirli ürün gruplarında % 0 ve turizmde % 10)	% 25
Sermaye Devir Vergisi	% 5
Özel Tüketim Vergisi (tütün ve mamulleri petrol ürünleri alkollü-alkolsüz bazı içecekler kahve otomobil tekne uçak lüks mallar	Deđişen oranlarda
Emlak Devir ve İntikal Vergisi	% 5
Yerel Vergiler (Yerel idareler tarafından tahsil edilen yol yazlık ev eğlence makineleri vergileri vb)	Deđişen oranlarda

Tarife Dışı Engeller

Kamu güvenliği kamu düzeni sağlığı çevre ve kültürel varlıkların korunması amacıyla bazı ürünlerin (silah askeri teçhizat mobil radyo takımları ilaç uyuşturucu antik mallar kıymetli metaller nükleer teknoloji kimyasal silah malzemeleri ve ozon tabakasına zararlı mallar) ithalatında ithal lisansı uygulanmaktadır Ayrıca değerli taşların (ham) ve tarife kontenjanına tabi tarımsal ürünlerin ithalatında ithal lisansı uygulanmaktadır.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Hırvatistan daha önce Yugoslavya'da uygulanan 350 düzenleme ve 13 000 standardı içeren sistemi benimsemiştir 1996 yılında yürürlüğe giren standartları düzenleyen kanunda Avrupa ve uluslararası sisteme göre değişiklikler yapılmaktadır.

İthal ürünler resmi piyasa denetim elemanları tarafından Hırvatistan standartlarına uygunluk etiketleme ve paketleme gibi konularda kalite kontrollerine tabi tutulmaktadır Kalite kontrolüne tabi tutulan ürünler gıda tarım mobilya çimento tekstil elektrikli ve gazlı aletler tarım aletleri vb ürünlerden oluşmaktadır.

Malın ismi ithalatçı firmanın tam adresi menşe ülke net miktar (hacim ağırlık) içindekiler saklama koşulları ve uygun tüketici uyarıları etiketlerde yer alması gereken unsurlardır Teknik aksamlı ürünlerde ise kullanım kılavuzu imalatçının ayrıntıları yetkili bakım ofisleri garanti belgesi bilgileri garanti süresi ve diğer uygulanabilir bilgilerin yer alması gerekmektedir Bütün bilgilerin Hırvatça olması ve piyasaya sürülmeden önce ürüne yapıştırılması ya da eklenmesi zorunludur.

Ayrıca Hırvat inşaat firmalarının ülkemizde okul inşaatı gibi küçük ölçekli inşaat projeleri üstlendikleri ve daha büyük ölçekli projelerde yer alma çabası içerisinde oldukları bilinmektedir. Hırvat firmaları ülkemizdeki enerji projeleriyle de ilgilenmekte olup özellikle rüzgar enerjisi ve hidro elektrik santrali projelerini takip etmektedirler.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Yugoslavya'nın dağılmasının ardından ülkenin geçirdiği pazar ekonomisine geçiş ve özelleştirme süreci neticesinde sosyo-ekonomik çevrede ortaya çıkan dinamik gelişmelerden dolayı Hırvat tüketicilerin değerleri ve yaşam şekilleri de değişmiş buna bağlı olarak satın alma ve tüketim alışkanlıkları da dönüşüm geçirmiştir

- Hırvatların %60ı alışverişlerini çoğunlukla süpermarketlerden yapmaktadır,
- Tüketicilerin %40ı ev ihtiyaçlarını ayda bir kez alışverişe çıkarak karşılamaktadır,
- Günlük alışverişlerin %70i büyüklüğü 100 metrekareden az küçük dükkanlardan yapılmaktadır ,
- Tüketicilerin %64ü alışverişlerini çoğunlukla geniş ürün yelpazesine ve uygun fiyatlara sahip olması nedeni ile belirli bir dükkandan yapmaktadır ,
- Tüketicilerin %74ü günlük alışverişleri için evlerinin yakınındaki bir dükkanı tercih etmektedir,
- Büyük alışverişlerin %97si Hırvatistan'da yapılmaktadır (Hırvat tüketicilerin komşu ülkelerden ucuz alışveriş yapma alışkanlığı da bulunmaktadır)
- Hırvatların %70i peşin %25i kredi kartı ile ödeme yapmaktadır,

Bir mağazanın tercih edilmesinde en önemli faktörler uygun fiyat geniş ürün yelpazesi ödeme koşullarının çeşitliliğidir.

3 . ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Tarım Ormancılık ve Balıkçılık sektörünün ülkede yaratılan katma değer içerisindeki payı % 7 ve ülkenin dış ticaretindeki payı yaklaşık % 5'dir Tarım alanlarının % 82'si özel aile çiftlikleri şeklinde ekilip dikilmektedir Ancak çiftliklerin ortalama büyüklüğü 2 5 hektarın altındadır

Toplam 1 2 milyon hektarlık ekilebilir alanın % 72'sinde ekim yapılmakta % 21'i mera ve otlak olarak kullanılmakta % 3 6'sında meyve tarımı ve % 2 5'inde bağcılık yapılmaktadır

Ekim yapılan tarım alanlarının % 66'sında hububat %14'ünde yağlı tohumlar % 11'inde yem bitkileri % 4'ünde sekerpancarı % 4'ünde bakliyat ve sebze % 1'inde tütün tarımı yapılmaktadır

Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşması ve Avrupa Birliği'nin Ortak Tarım Politikaları ile uyum sağlamayı hedefleyen Hırvatistan bu amaçla; tarım sektöründe özelleştirme yoluyla aile tipi çiftliklerin yaygınlaştırılmasına önem vermektedir Buna ek olarak rekabeti arttırmak için bazı tarım ürünlerine uygulanan gümrük vergilerinde indirimde gidilmiş ve tohum üretimi desteklenmeye başlanmıştır

Ülkede orman arazileri toplamı 2 milyon hektar olup orman arazilerinin % 80'i devlet mülkiyetinde bulunmaktadır Hırvatistan'ın yüksek kalitede kereste üretim potansiyeli vardır

Hırvatistan oldukça gelişmiş bir balıkçılık ve balık işleme endüstrisine sahiptir Deniz ve tatlı su balıkçılığı savaştan olumsuz etkilenmiştir 1992'den sonra deniz balıkçılığında iyileşme kaydedilmiştir; aynı iyileşme henüz tatlı su balıkçılığında kendini gösterememiştir

Sanayi

Hırvat endüstrisinin % 30'u savaş zamanında tahrip olmuştur Bu durumdan en çok etkilenen sektörler ise deri ayakkabı tekstil sanayi ve makine üretimidir Özellikle metal eşya ve donanım sanayi gibi stratejik iş kolları eski teknolojileri ve aşırı istihdam sonucunda verimsiz çalışmaktadırlar Ancak işsizliği daha da artıracığı endişesiyle bu sanayilerde özelleştirmeye gidilememiştir

Sanayi işletmelerinin % 59'u çok küçük ölçekli (9 kişiden az eleman çalıştıran) % 28'i küçük ölçekli (10-49 kişi çalıştıran) % 10'u orta ölçekli (50-249 kişi çalıştıran) ve % 3'ü büyük ölçekli (250'den fazla kişi çalıştıran) işletmelerdir

Gemi İnşa Sanayii

Gemi inşa sanayii Hırvatistan'ın ihracatında önemli bir yere sahiptir Pula (Uljanik) Split (Brodosplit) ve Trogir (Brodotrogir)'de birer tane ve Rijeka'da iki tane (Kraljevica ve 3 Maj) olmak üzere beş büyük tersane bulunmaktadır Bu tersanelerde her tür deniz ulaşım aracı sondaj platformu tanker ve savaş gemisi üretilme imkanı bulunmaktadır

Gemi üretiminde dünya sıralamasında beşinci sırada olan Hırvatistan pazarın % 2 5'ine sahiptir Ülkede toplam 13 500 gemi kapasiteli 37 marina bulunmasına karşın tersanelerin modernizasyona ihtiyacı bulunmaktadır

Gemi inşa sanayiine sağlanan devlet yardımlarının azaltılması ve özelleştirme çalışmalarının hızlandırılması AB ile yürütülen üyelik müzakerelerinde Hırvat tarafı için sıkıntı yaratan alt başlıklar arasında yer almaktadır

Tersanelerde çalışan işçi sayısı ve halihazırda yüksek seyreden işsizlik oranı dikkate alındığında yeniden yapılandırma ve özelleştirme çalışmalarının makro ekonomik dengeler açısından da hassasiyet taşıdığı değerlendirilmektedir

İlaç Sanayii

Ülkenin geleneksel olarak güçlü olduğu sektörlerden olan ilaç sektörü ihracatta da önemli bir paya sahiptir Ülkedeki en büyük ilaç üretici firması Pliva 2006 yılında Barr Pharmaceuticals Inc (ABD'li firma) tarafından satın alınmıştır Anılan satınalma işlemi ülkedeki en büyük satın alma işlemi niteliğindedir Satınalmadan sonra ABD'li firma Pliva'nın İtalya ve İspanya'daki iştiraklerini satmış ve Rusya ve Doğu Avrupa pazarına odaklanmıştır

Petrokimya

Adriyatik kıyısında ülkenin karasuları içinde bulunan petrol yataklarının işletilmesi ve geliştirilmesi konusuna özel önem verilmektedir İmalat sanayi içerisinde petrol ürünleri önemli konumunu korumaktadır Sisak ve Rijeka petrol rafinerileri iç pazara ilave olarak özellikle bölge ülkelerine ihracat yapmaktadır

Enerji

Ülke enerji ihtiyacının % 59'unu doğal gazdan % 41'ini petrolden ve % 1'ini hidroelektrik ve termoelektrik santrallerden sağlamaktadır Adriyatik kıyısında ülkenin karasuları içinde bulunan petrol yatakları oldukça önemlidir Petrol yataklarının işletilmesi ve geliştirilmesi konusuna özel önem verilmektedir

Hırvatistan'da 20 adeti karada (Koprivnica yakınlarında) ve 5 adeti Adriyatik'de (Kuzey Adriyatik) olmak üzere toplam 25 alanda doğalgaz çıkarma faaliyeti yürütülmektedir

Mevcut kaynakların kullanılması sonucu 2020 yılında ülkenin toplam doğalgaz ihtiyacının %60'ını ithalat yoluyla karşılaması gerekeceği tahmin edilmektedir Bu itibarla Ekonomi Bakanlığı tarafından 2008 yılı Ekim ayında kamuoyuna açıklanan 2010-2030 dönemi Enerji Stratejisi raporunda; mevcut ve gelecekteki arz-talep koşulları dikkate alınarak Hırvatistan'ın doğalgaz depolama ve taşıma imkanlarının geliştirilmesi ve Rusya doğalgazına alternatif hatların geliştirilmesi öncelik olarak sıralanmaktadır

INA Haziran 2000'de parlamento kararı ile özelleştirilmek üzere üç ayrı birime ayrılan petrol ve gaz arama üretim ve dağıtım şirketi INA Petrol ve Gaz Grubu'nun 2002 yılında Mart ayında % 25+1 hisse ile satışa çıkarılması ve özelleştirilmesinin 2004 sonunda tamamlanması için kararname onaylanmış ve % 25+1 hisse MOL (Macaristan)'a 2003 yılı Temmuz ayında satılmıştır Son olarak 2008 yılı Ekim ayında MOL'e yapılan ilave satış sonrasında INA'nın toplam hisselerinin yaklaşık % 47'si MOL'e geçmiştir Kalan hisselerin yaklaşık % 45'i Hırvat devletine % 8'i ise bireysel yatırımcılara ait bulunmaktadır

Ülkede elektrik enerjisi üretimi dağıtımı ve işletmesi devlete ait olan Hırvat Elektrik Kurumu'na (HEP) bağlıdır 18 hidroelektrik santrale 9 termik santrale Slovenya'daki nükleer santrallerin yarısına ve elektrik dağıtım hatlarına sahip olan HEP'de özelleştirilme süreci devam etmektedir Temmuz 2008'de elektrik piyasasında liberalizasyona geçilmiş ve rekabete açılmış olmasına karşın piyasa koşulları nedeniyle HEP tekel konumunu korumaktadır

Turizm

Turizm Hırvatistan ekonomisinin yeniden yapılanmasında önemli rolü olan bir sektördür Çalışan nüfusun % 6'sına istihdam olanağı sağlamaktadır Yatak kapasitesinin % 95'i Adriyatik kıyısındaki tesislerde bulunmaktadır 1 800 km'lik Adriyatik sahil şeridinde 1 185 adası ve Akdeniz iklimi ve doğal güzelliği ile başta yoğunluklu olarak Avrupa'dan gelen turistlere ulaşım kolaylığı bu sektörün gelişme potansiyelini ortaya koymaktadır Son yıllarda ülkede deniz turizmi oldukça gelişmiştir

Sektörde mevcutların yenilenmesinin yanı sıra yüksek standartlı tesis ve otel işletmesi açığı bulunmaktadır Yabancı yatırımcılar Hırvatistan'daki mevcut tesislerin yenilenmesine olduğu kadar yeni tesislerin inşasına da büyük ilgi göstermektedir

Hükümet turizm sektöründe özelleştirme sürecine devam etmektedir Istra Primorje-Gorski Kotar Lika-Senj Zadarska Sibenik-Knin Split-Dalmacija Dubrovnik-Neretva bölgelerindeki oteller yoğun olarak devlete aittir Hırvatistan Özelleştirme Ajansına ait "Club Adriatic" bu otellerin satışını yönetmektedir Ancak arazi mülkiyetinden kaynaklanan sorunların halen çözülmemiş olması yatırımcılar açısından belirsizlik yaratmaktadır

Otelcilik alanında yatırım yapma süreci bölge seçimi Turizm Bakanlığı bölge ofisi ile mevcut planlama dokümanlarını inceleme bina ve yer izinlerinin alınması arazi sahipleri ile temaslar olarak sıralanmaktadır

Ulaştırma

Hırvatistan coğrafi konumu itibariyle Kuzey-Güney Avrupa ve Doğu-Batı Avrupa geçiş yollarının üzerinde bulunmaktadır. Batı Avrupa'yı Karadeniz'e ve Doğu Avrupa ile Baltık ülkelerini Akdeniz'e ulaştıracak iki önemli karayolu koridoru Hırvatistan'dan geçmektedir. 1997 yılında Helsinki'de yapılan Pan-Avrupa Ulaştırma Konferansı'nda karara bağlanan V (B ve C bölümleri) ve X koridorların Hırvatistan'dan geçen bölümlerinin inşaatı kısmen devam etmektedir.

Deniz taşımacılığının Hırvat ekonomisine katkısı 1990'dan bu yana düşüş kaydetmesine rağmen ülkenin coğrafi yapısı ve konumu nedeniyle sektör ülke ekonomisi için büyük önem taşımaktadır. Toplam sayısı 350'ye ulaşan limanların sadece 7 tanesi uluslararası taşımacılığa uygundur. Bu limanlar Pula, Rijeka, Zadar, Şibenik, Split, Ploče ve Dubrovnik'te yer almaktadır.

Ülkede yedi uluslararası (Zagreb, Split, Dubrovnik, Zadar, Rijeka, Pula ve Osijek) ve çok sayıda küçük havaalanı bulunmaktadır. Havaalanları mülkiyetinin % 55'i devlete geri kalanı ise yerel idarelere aittir. Havaalanlarının çoğunda yolcu salonlarının ve peronların genişletilmesi ve modernizasyonu, ayrıca yeni ekipmanla donatılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Demiryolları idaresinde 2007 yılında ciddi bazı değişiklikler kaydedilmiştir. AB'nin ulaştırma ve rekabet başlıklarındaki mevzuatına uyum sağlanmasını teminen Hırvat Demiryolları İdaresi altyapı, vagon, yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetinde bulunan 4 ayrı şirket şeklinde yeniden yapılandırılmıştır. Devam eden müzakere sürecinde demiryolları hizmetlerinin diğer girişimcilere açılması da AB tarafından gündeme getirilen hususlardandır.

Hırvatistan'a ve Hırvatistan üzerinden Avrupa'ya yapılan transit taşımalarımız geçiş belgesi kotasına tabidir. Dönem dönem geçiş belgesi sayısının yetersiz kalmasından kaynaklanan sorunları aşmak ve ikili ticaret hacmini yükseltmek bakımından taşımaların serbestleştirilmesi hususu önem arz etmektedir.

Son Türkiye – Hırvatistan KUKK Toplantısı 17 Haziran 2009 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiş olup, anılan Toplantıda alınan karar gereğince Hırvatistan geçiş belge sayılarında 2008 yılına oranla 5 000 adet artış sağlanmıştır.

KUKK Toplantısında geçiş belgelerine ilişkin 2009 yılı kesin kotası ve 2010 yılı geçici kotası aşağıdaki şekilde kararlaştırılmıştır:

- Euro 0 araçlar için 2 000 adet
- Euro III ve üzeri araçlar için 58 000 adet
- 3 ülke taşımaları için 1 500 adet

Hırvatistan ihraç taşımalarımızda genelde transit olarak kullandığımız bir güzergâh ülkesidir.

Deniz Ulaştırması

Güneydoğu Avrupa Bölgesi'ndeki ülkeler ile kurulacak düzenli hatların sadece yük taşımacılığı yönü ile değil, yolcu trafiği ve turizm açısından da değerlendirilmesinin ülkemiz kurvaziyer turizminin gelişimine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Zira Hırvatistan'ın bu amaç için ideal bir ülke olduğu değerlendirilmektedir.

Hava Ulaştırması

İki ülke arasında Hava Ulaştırması Anlaşması 12 Nisan 1994 tarihinde imzalanmıştır. THY tarafından haftanın 5 günü İstanbul ile Zagreb arasında tarifeli sefer düzenlenmektedir. Hırvatistan ile sivil havacılık ilişkilerimiz olumlu bir seyir izlemektedir.

Haberleşme

Haberleşme sektörü son beş yıldır büyüme göstermektedir. Bu dönemde dijital telefon ve mobil telekom uygulamalarına da geçilmiştir. Hatların % 90'ı dijitaldir. Mobil telefon kullanımı % 82'ye ulaşmıştır.

Ülkede 10 adet sabit telefon hizmeti sağlayıcısı ve 3 adet mobil telefon hizmeti sağlayıcısı faaliyet göstermektedir. Sektörde piyasaya giriş ve rekabet koşulları Hırvatistan Telekomünikasyon Ajansı tarafından takip edilmektedir. Önümüzdeki dönem için hükümetin haberleşme politikasının GSM ve sabit telefon hatlarının çoğaltılması ve öncelikle kamu binaları ve okullar için İnternet ve kablolu televizyon sisteminin yaygınlaştırılması olarak özetlenebilir.

Bankacılık

Hırvatistan'ın bankacılık sektörü diğer Doğu Avrupa ülkelerine kıyasla daha gelişmiş durumdadır. 2000 yılı sonunda ülkenin en büyük bankası olan Zagrebačka Banka'nın hisselerinin % 65'i UniCredito (İtalya) ve Allianz (Almanya)'ın da aralarında bulunduğu yabancı ortaklara devredilmiştir.

İkinci büyük banka olan Privredna Banka Zagreb'in hisselerinin % 66'lık kısmı Banca Commerciale Italiana tarafından 2000 yılında alınmıştır. Fransız bankası olan Societe Generale bankası Haziran 2006'da Hırvatistan'ın üçüncü büyük bankası Splitska Banka'nın hisselerinin büyük bir kısmını satın almıştır. Alman Bayerische Landesbank'ın Riječka Banka'nın (Yeni adıyla Erste&Steiermärkische Riječka d d) hisselerini elde etmesiyle yabancı ortaklı bankaların pazardaki ağırlığı artmıştır. 2007 yılı sonu itibariyle yabancıların mülkiyetindeki bankaların toplam bankacılık sektöründeki payı % 90,8'e ulaşmıştır.

4. Dış Ticaret Politikası

Hırvatistan 2000 yılında Dünya Ticaret Örgütüne üye olmuştur. DÖ'ye üyelik dış ticaret politikalarının liberalizasyonunda önemli rol oynamıştır.

Hırvatistan'ın Avrupa Birliği ile İstikrar ve İşbirliği Anlaşması bulunmaktadır. EFTA ülkeleri (Norveç, İzlanda, Lihtenştayn ve İsviçre), CEFTA ülkeleri (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Makedonya, Moldova, Karadağ, Sırbistan, Kosova) ve Türkiye ile Serbest Ticaret Anlaşmaları yürürlükte bulunmaktadır.

Türkiye ile Hırvatistan arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması 13 Mart 2002 tarihinde imzalanmış ve 1 Temmuz 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2000 yılında yürürlüğe giren ve son olarak 2005 yılında revize edilen Gümrük Kanunu ve 2006 yılında revize edilerek uygulamaya konulan Gümrük Yönetmeliği Hırvatistan'ın dış ticarete ilişkin yasal mevzuatını oluşturmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere Hırvatistan ile AB arasında İstikrar ve İşbirliği Anlaşması bulunmakta olup, Ekim 2005'te başlayan AB'ye katılım müzakereleri sonuçlanmış olup, 1 Temmuz 2013 tarihinden itibaren Hırvatistan AB üyesi ülkeler arasında yer almıştır.

5. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

- Güvenilir firma kaliteli ürün iyi hizmet ve uygun fiyat
- Yerinde ve etkili satış sonrası hizmet ve ürün garantisi
- Güvenilir ve uzman bir aracı firma

Hırvatistan pazarına yönelmeyi hedefleyen firmalarımızın pazara giriş öncesi bir masa başı pazar etüdü ve yerinde pazar araştırması gerçekleştirerek ülkede ürünlerini en iyi şekilde hangi kanallardan pazarlayabileceklerini belirlemeleri önemli bir husustur. Fuar ziyaretleri ve katılımı da güvenilir ticari ortaklar bulmak için önem taşımaktadır. Pazarı ürünlerini ürünlerinin hitap ettiği müşteri grubunu ve firmalarının özelliklerini de göz önünde bulundurarak değerlendiren firmalarımızın yukarıdaki koşulları karşılaması halinde Hırvatistan pazarında başarı şansı artacaktır.

Hırvat tüketiciler ve ürünleri son kullanıcılara/mağazalara dağıtan Hırvat firmaları satış sonrası hizmet ve müşteri desteğine önem vermektedir. Hemen hemen her ihraç pazarında olduğu gibi satış sonrası hizmet ve ürünle ilgili dağıtımçı firmaya satış destekleyici olanaklar sunmak Hırvatistan'da da başarının ön koşullarından biridir. Etkin ve etkili satış sonrası hizmet sağlayan işletmeler ülkede uygun fiyatlar da sunuyorlar ise önemli bir rekabet avantajı kazanmaktadır. Hırvat pazarı rekabetin yoğun olduğu karmaşık bir pazar olup, sabır gerektiren pazardır. Bu nedenle pazara ilk giriş aşamasında gerçekçi hedefler belirlenmeli ve uzun vadeli düşünülmelidir. Bahsedilen bu iki hususu göz önünde bulunduran firmalarımızın pazarda başarı şansı daha da artacaktır.

6. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Hırvatistan'da Şirket Kurulumuna ve Ofis Açmaya İlişkin Yasal Düzenlemeler;

Hırvat vatandaşı gerçek ve tüzel kişiler ile yabancı gerçek ve tüzel kişiler Hırvatistan Şirketler Kanunu çerçevesinde şirket kurabilmektedir. Bu anlamda uygulanan prosedür bakımından yerli ve yabancı ayrımı yapılmamaktadır. Firmalar genellikle kuruluş aşamasında bir Hırvat avukat veya danışmandan destek almaktadırlar. Hırvatistan'da kurulu şirketlerin %80'i Limited Şirket (d o o) statüsünde bulunmaktadır. Özellikle küçük ve orta ölçekli firmalar Limited Şirket olarak faaliyet göstermekte. Bankalar, sigorta şirketleri, büyük ölçekli ticari firmalar ise Anonim Şirket olarak yapılanmaktadır.

Limited Şirket kurarken öncelikle şirket sahibi veya ortakları tarafından şirket kuruluş sözleşmesinin hazırlanması ve noterden onaylatılması gerekmektedir. Noter onayının ücreti şirket sermaye miktarına bağlı olarak değişmektedir. Şirket sözleşmesinde kurucu veya kuruculara ilişkin bilgiler, şirketin adı (şirket kuruluş sözleşmesi hazırlanmadan önce Ticaret Mahkemesi'ne gidilerek şirkete verilmesi planlanan ismin daha önce başka bir şirket tarafından tescil edilip edilmediği öğrenilmelidir), şirketin merkez ofisi (Hırvatistan sınırları içerisindeki şirket adresi belirtilmelidir), kuruluş sermayesi, şirketin faaliyet alanı, şirketin idari yapısına ilişkin bilgiler yer almalıdır. Şirket kuruluş sözleşmesi noterde onaylatıldıktan sonra bir başvuru formu ile Ticaret Mahkemesi'ne başvurulması gerekmektedir. Ticaret Mahkemesi tescil işlemlerini tamamladıktan sonra firma tescil bilgilerini yayımlanmak üzere Resmi Gazete'ye (Narodne Novine –NN) ve günlük gazetelere göndermektedir. Şirket kuruluş işlemlerine yardımcı olmak amacıyla Hırvat hükümeti tarafından Hitro Hr (www.hitro.hr) isimli bir birim kurulmuş olup, anılan birim büyük şehirlerde bulunan Finansal Ajans (FINA)'ların bünyesinde faaliyet göstermektedir.

Türkiye'deki bir şirketin Hırvatistan şubesini/birimini açmak için ise öncelikle Yabancı Temsilcilikler Sicil Dairesi'nde tescil kaydı yaptırılması gerekmektedir. Tescil başvuru formu; firma ismini Türkiye'deki merkez ofisin isim ve adresini, Hırvatistan'da kurulacak ofiste/şubede çalışacak kişilerin isim ve soyadlarını (Hırvatistan vatandaşları için sosyal güvenlik numarasını, yabancı çalışanlar için pasaportta yer alan bilgileri) içermelidir. Ayrıca şirketin Hırvatistan'da şube açma kararına ilişkin bir belge, şirketin kuruluşuna ilişkin belge, Hırvatistan'da açılması planlanan ofisin/şubenin faaliyetlerinin tanımlandığı bir yazı, Hırvatistan'da açılacak şubede çalışacak kişinin atamasına/tayinine ilişkin karar belgesi ve Hırvatistan Hükümetine ödenmesi gereken harcın ödendiğine dair belgenin başvuru formuna eklenmesi gerekmektedir. Söz konusu belgelerin sertifikalı bir tercüman tarafından Hırvatça'ya tercümesinin yaptırılmış olması gerekmektedir. Zagreb Üniversitesi'nde Türkoloji (Türk Dili) Bölümü bulunmakta olup, anılan okul mezunları veya öğrencilerinin tercüman veya eleman olarak istihdam edilebilmesi mümkün bulunmaktadır.

Pasaport ve Vize uygulaması

Hırvatistan vize sistemini AB'ye uyumlu hale getirme çalışmaları kapsamında Türk vatandaşlarına vize uygulamasına geçmiştir. Hırvatistan hükümeti vize sistemini Avrupa Birliği'ne (AB) uyumlu hale getirme çalışmaları kapsamında 1 Nisan 2013'ten itibaren ülkeye gelen Türk vatandaşlarına vize uygulanmasını kararlaştırmıştır.

Çalışma Saatleri

Hafta içi günlerde 08:00-20:00 saatleri arasında çalışan dükkanlar, cumartesi günleri 08:00-14:00 saatleri arasında çalışmaktadırlar. Market ve b. yerler 07:00 den itibaren çalışmaya başlamaktadır. Pazar günleri sadece büyük alışveriş merkezleri açık bulunmaktadır.

Resmi Tatil Günleri

1 Ocak	Yılbaşı
6 Ocak	Dini Bayram
31 Mart-1 Nisan	Paskalya
1 Mayıs	İşçi Bayramı
30 Mayıs	Dini Bayram
22 Haziran	Faşizme Karşı Direniş Günü
25 Haziran	lkenin Tanınma Günü
5 Ağustos	Zafer Günü
15 Ağustos	Dini Bayram
8 Ekim	Bağımsızlık Günü
1 Kasım	Dini Bayram
25-26 Aralık	Noel